

Resterende vragen bij beleidskader water.

Algemeen: Een aantal vragen zijn al tijdens de informatieve sessie gesteld en beantwoord, gemarkeerd met *

1. Op pagina 7 en 8 gaat het over het recreatief gebruik van vaarten in de gemeente en eventuele nieuwe gebruiksvormen. Hoe kan de gemeente hierin sturend zijn? Het is toch gewoon een kwestie van populariteit?
Sturing op het gebruik kan door de gemeente door het beschikbaar stellen van ondersteunende voorzieningen en daarmee de aantrekkelijkheid. Sturing is daarmee indirect.
2. Op pagina 10 gaat het over de opwekking van hernieuwbare energie uit water. Welke concrete plannen zijn er op dit gebied op dit moment? En participeert de gemeente op dit moment in concrete plannen?
De gemeente is betrokken bij Friese samenwerking Missy Wetterwaarmte. Een concreet plan waar wij nu in participeren, is het aquathermie project in Baard. Dit doen we samen met de daar aanwezige energiecoöperatie Grieneke. Het plan is om een warmtenet aan te leggen dat zijn warmte onttrekt uit de daar aanwezige vaart. Daarnaast zijn er een aantal trajecten die nog in de verkenning zitten: zoals het vervangen van de damwanden bij het PM kanaal vlakbij Grou om daar ook aquathermie damwanden toe te passen of om bij de nog te realiseren grondbank aan het van Harinxmakanaal hetzelfde te doen.
Daarnaast zien we trouwens steeds meer pand eigenaren / initiatieven die zelf met aquathermie aan de slag gaan, zoals bijvoorbeeld het bekende Swettehus maar ook het paviljoen aan de Grote Wielen. Tot slot werkt de gemeente aan het scheiden van vuil en schoon water (Project Spoordok). Hierdoor kan verderop in de keten beter gewerkt worden om energie uit afvalwater te halen. Bijvoorbeeld RWZI slib vergisten.
3. * Welke weersextremen hebben er zich in de laatste 10 jaar voorgedaan in onze gemeente? En welke schade heeft dit opgeleverd?
Dit hoofdstuk schetst de aanleiding voor het beleidskader. Extreme buien, langduriger droogtes en impactvolle stormen kunnen overal toeslaan.
In sommige delen van Friesland zijn de afgelopen jaren lokaal buien gevallen tussen de 50 en 110 millimeter neerslag in een tijdsbestek van 1-3 uren. Daardoor is in Woudsend en Buitenpost al veel schade ontstaan. In de gemeente Leeuwarden zijn extreme buien van deze omvang nog niet gevallen. Wel is er soms schade door een samenloop van omstandigheden bij een flinke langdurige bui. Bijvoorbeeld achterstallig onderhoud of een verstopping kan zorgen dat het water lokaal niet weg kan. In de Friese klimaatatlas [Friese Klimaatatlas](#) is zichtbaar gemaakt waar gevoelige plekken voor o.a. wateroverlast in de Provincie Friesland zijn.
4. Op pagina 12 staat: we hebben nu een met name technisch systeem waarmee we het water beheersen. Zijn er plannen om dit technische systeem overboord te zetten? Of moet er nog meer gebruik gemaakt worden van de techniek?
We zijn blij met de mogelijkheden die de techniek ons biedt en blijft bieden. Tegelijk zien we dat de techniek en dan met name 'de beheersing' een zekere grens bereikt; nieuwe, aanvullende concepten zijn nodig om antwoord te hebben op watervraagstukken in de toekomst. Dit beleidskader geeft de legitimatie om deze aanvullende aanpak te onderzoeken en toe te passen.
5. In dezelfde alinea gaat het ook over de 8000 polders en peilvlakken. Zijn er plannen voor samenvoeging van peilvlakken in onze gemeente?
Daar gaat de gemeente niet over.

6. * Welke lessen trekken we uit de proef met het onder water zetten van de Hempenserpolder?
Wetterskip Fryslân heeft dit gemonitord samen met de eigenaar Staatsbosbeheer. Inmiddels zijn er plannen van het Waterschap en Staatsbosbeheer om de Himpensermar in 2025 opnieuw in te richten om de polder in extreem natte perioden als tijdelijke waterberging in te zetten. De ontheffing wet natuurbescherming is afgegeven. Verschillende afdelingen van de gemeente Leeuwarden zijn nauw betrokken waaronder natuur, erfgoed en vergunningen.
7. Op diverse plekken in het stuk komt de problematiek van de verzilting naar voren. Welke concrete stappen kan de gemeente Leeuwarden zetten om deze problematiek in goede banen te leiden?
De rol en invloed van de gemeente op dit vlak is beperkt. Wel kunnen we een rol spelen het bevorderen van kennisontwikkeling en kennisdeling.
8. Figuur 1 op pagina 12 is misleidend. Graag een aanpassing.
Figuur 1 is een schematische weergave van het watersysteem. Deze figuur is een afgeleide van de figuur uit de visie Fryslân Klimaatbestendig 2050+, ook wel bekend als de Blauwe Omgevingsvisie. Het maakt op een eenvoudige manier duidelijk hoe het watersysteem in Fryslân werkt.
9. Op welke manieren denkt de gemeente om de bodemdaling tot stilstand te brengen?
Onze gemeentelijke rol daarin is zeer beperkt. Wel denken wij dat het omhoog brengen van het grondwaterpeil in de gebieden waar bodemdaling speelt een effectieve manier is. Besluiten over dit waterpeil liggen bij Wetterskip en provincie.
10. Paragraaf 2.2 suggereert dat Leeuwarden terug wil in de tijd. Gaat de gemeente stimuleren om de zeedijken weg te halen? Want dan stroomt het slib weer over het land.
Nee, we gaan dat zeker niet stimuleren. Wel willen we leren van het verleden in de zin dat in het meebewegen met water waardevolle lessen zitten die we, aanvullend op onze huidige beheer- en beheersmaatregelen, kunnen toepassen.
11. Op pagina 13 gaat het over de Europese richtlijn stedelijk afvalwater. Welke concrete maatregelen gaat de gemeente uitvoeren om te gaan voldoen aan deze nieuwe richtlijn? En wanneer gaat deze nieuwe richtlijn van kracht? Welke financiële gevolgen zal dit hebben voor onze gemeente?
Zoals geformuleerd in het beleidskader wordt aan deze richtlijn nog gewerkt door de EU. Hierin zal onder andere voor de gemeente de zogenoemde 'planverplichting' worden opgenomen. Wij voldoen reeds aan deze verplichting met het Programma Water en Riolerings. Andere aspecten zoals goede monitoring en het beschikbaar stellen van publieksinformatie zijn ook geborgd. In de Europese richtlijn wordt ook de aanwezigheid van voldoende sanitaire voorzieningen voor kwetsbare groepen genoemd; hier is aandacht voor door zowel gemeente als Friesland breed. Op dit moment hebben we geen inzicht in financiële consequenties.
12. Welke bedrijven vallen op dit moment onder een gedoogconstructie voor het lozen en/of afvoeren van afvalwater? Op welke manier is de gemeente hiermee bezig?
Het is ons niet duidelijk wat in de vraagstelling wordt verstaan onder 'gedoogconstructie'. Wij stellen in het beleidskader dat er onvoldoende zicht is op de huidige vergunningen en lozingen en dat dit om aandacht vraagt. De afgelopen jaren is de lijst met stoffen en parameters uitgebreid; het ligt voor de hand dat we daarom oudere vergunningen tegen het licht gaan houden.
13. Op pagina 15 lezen we bij punt 7: De gemeenten ... of te beperken. Welke concrete maatregelen moet de gemeente treffen en waarom zijn die maatregelen nu nog niet getroffen?
Deze vraag betreft de grondwaterzorgplicht en de plicht van de gemeente om structureel

nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de fysieke leefomgeving zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Een activiteit die de gemeente hiertoe momenteel onderneemt is het monitoren van de grondwaterpeilen. We hebben als gemeente ca. 220 peilbuizen die dagelijks de grondwaterstand meten. Deze gegevens geven ons inzicht in de daadwerkelijke grondwaterstand. We hebben een waterloket voor meldingen over grondwateroverlast of grondwateronderlast. Indien nodig huren we expertise in om hierin te adviseren. Wanneer doelmatig nemen we aanvullende maatregelen mits dit niet tot de taak van het waterschap of provincie behoort. De eigenaar is wettelijk altijd als eerste zelf verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen.

14. Paragraaf 3.2 gaat over de zorgplicht. Op welke plekken in onze gemeente vindt al afkoppeling plaats? En waar liggen er nu nog meer kansen op dit gebied?

Afkoppelen van hemelwater wordt in veel situaties toegepast met het oog op het tegengaan of beperken van wateroverlast. Bij alle nieuwbouw en-herstructureringsgebieden leggen wij standaard gescheiden stelsels en vrij afstromende verharding aan.

15. Paragraaf 3.3.2 gaat over het beheer van vaarwegen en oevers. Over dit punt is jarenlang gesteggeld tussen gemeenten, provincie en waterschap. Is er inmiddels een werkbaar akkoord? En wat betekent dit voor onze gemeente? Ik denk dan met name aan het financiële aspect.

Zeker. Er is in goed overleg met de partijen een samenwerkingsovereenkomst (SOK) opgesteld. De oeververdeling van de oevers langs de officiële vaarwegen is duidelijk omschreven en te vinden op de website van de Provincie. Voor de smallere vaarwegen is er een subsidieregeling, een oeverfonds en een stromingsfonds; hiervan is reeds gebruik gemaakt door bewoners die eigenaar zijn van een oever. Gemeenten en Provincie vullen samen het oeverfonds tijdens de pilotfase van maximaal 5 jaar. Wetterskip vult het stromingsfonds. De stuurgroep monitort de voortgang en gaat de lopende pilotfase evalueren aan de hand van de SOK. Gemeente Leeuwarden is deelnemer in de stuurgroep. De afspraken over oevers- en vaarwegen hebben wij kunnen maken binnen de bestaande financiële kaders.

16. Ook nu hebben we in onze gemeente al diverse kanoroutes met overstapplaatsen. Onze fractie krijgt regelmatig vragen over het gebrekkige onderhoud van de huidige overstapplaatsen, bijvoorbeeld in de Groene Ster. Hoe garandeert de gemeente het onderhoud?

Op dit punt kunnen we aangeven dat recent tussen Camminghaburen en de Groene Ster – een druk bevaren route langs het Alddiel – damwanden zijn vervangen. Hierbij is ook rekening gehouden met de aanlegvoorzieningen voor kano's en suppers.

17. Paragraaf 3.3.4 gaat over de communicatie rondom water. Het stuk spreekt van subsidies die beschikbaar zijn voor inwoners en bedrijven. Welke subsidies zijn dat? En weten onze inwoners de weg naar deze subsidies te vinden?

We bedoelen hier de Subsidieregeling Klimaatbewust. Het gaat om maatregelen voor het opvangen en hergebruiken van water. Denk daarbij aan groene daken, groene tuinen, regenwateropvang en -hergebruikinstallaties of regentonnen. In 2023 en 2024 was hiervoor 150.000 euro beschikbaar en in die orde grootte zijn ook aanvragen gehonoreerd.

18. Paragraaf 3.3.3 gaat over handhaving. We hebben de afgelopen jaren regelmatig signalen ontvangen van hinder op het water door bijvoorbeeld snelvaren en harde muziek. Het lijkt in de tekst een semantisch spelletje te worden tussen boa domein 1 en boa domein 2. Veel is nog onzeker zo schrijft de gemeente. Wanneer hakken we hierover de knoop door? Vooral omdat we zien dat het steeds drukker op het water wordt.

De gemeente Leeuwarden is afhankelijk voor het handhaven op de officiële vaarroutes van de Provincie en waterpolitie.

Wij zien dit als een belangrijk onderwerp tijdens het uitwerken van de onofficiële vaarroutes. Onze verwachting is dan ook dat dit in het eerste uitvoeringsprogramma een plek krijgt. Vervolgens staat of valt het met de financiering om hierin daadwerkelijk stappen te kunnen zetten.

19. In de derde alinea van 4.1 worden stevige beweringen gedaan, geen van de beweringen is echter onderbouwd. Graag ontvang ik per uitspraak de onderbouwing hiervoor.
Dit betreft de passage: de kwaliteit van het water is onvoldoende, de leveringszekerheid van drinkwater is niet zonder meer gegarandeerd, extreme buien en steeds langere perioden van droogte leiden tot steeds grotere problemen.
- Kwaliteit onvoldoende: in onze gemeente liggen KRW waterlichamen die niet aan de doelen voldoen.
- Leveringszekerheid is niet zonder meer gegarandeerd: Vitens is hierover de afgelopen jaren duidelijk in de communicatie. In verschillende delen van het land speelt de leveringsproblematiek nu al een rol en ook in Frylân zijn 'winstwaarschuwingen' afgegeven
- Langere perioden van droogte: 2018 maar ook de daarop volgende jaren zijn landelijk zeer nijpend geweest op gebied van zoetwater-waterbeschikbaarheid. De voorspelling is dat door de veranderende beschikbaarheid van zoetwater in het IJsselmeer de zoetwaterproblematiek in het Noorden van Nederland flink gaat toenemen. Het is verstandig om hier op in te spelen.
20. Regelmatig legt het stuk het verband met Leeuwarden als Capital of Water Technology en start ups. Toch zien we zeer regelmatig dat start ups met potentie uit Leeuwarden vertrekken omdat er voor doorontwikkeling in onze gemeente geen ruimte is. Welke plannen heeft het college om deze braindrain tegen te gaan?
Het college wil zich blijven inzetten voor de ontwikkeling van de WaterCampus door actief mee te denken over geschikte huisvestingsmogelijkheden voor bedrijven, betrokken te zijn bij vastgoedontwikkelingen, en door (financiële) ondersteuning te blijven bieden aan het ecosysteem rond de WaterCampus. Over het algemeen gaat het goed met de Watertechnology in Fryslân; twee derde van de werkgelegenheid in de Water Technology van Noord-Nederland bevindt zich in de provincie Fryslân. Wij hebben geen signalen dat het aantal vertrekkende bedrijven verontrustend is.
21. Heeft de gemeente een goed overzicht van alle assets die met water te maken hebben? Hoe is de staat van onderhoud van deze assets? En hoeveel geld is nodig om alles op het juiste niveau te brengen?
Zeker, dat overzicht en inzicht is er. Met het vaststellen van de Nota Kapitaalgoederen heeft de raad op 30 november 2022 de kaders vastgesteld voor het onderhoud van deze assents. Daarnaast heeft de gemeente deelgenomen aan het landelijke TNO-onderzoek naar de vernieuwing van infrastructuur. Daarmee hebben we goed zicht op de toekomstige vervangingsopgave van bruggen, steigers, walkeringen, enz. Dit rapport is in november 2023 met u gedeeld. Het voert te ver om daar in het kader van dit beleidskader uitgebreid op in te gaan, maar het college is bereid hierover in het eerste kwartaal 2025 een informatieve sessie te beleggen voor geïnteresseerde raadsleden. Met inzicht in de kosten voor het onderhoud en de vervanging.
22. Paragraaf 4.3 spreekt over bergingsgebieden voor water. Welke gebieden heeft het college concreet in beeld? En welke financiële afspraken zijn er al gemaakt tussen gemeente en grondeigenaren? Als er nog geen afspraken zijn, wanneer gaat de gemeente dan beginnen met het maken van afspraken?
Het realiseren van waterbergingsgebieden is in principe een taak van het Wetterskip. De eerste stap hierin is om samen met het Wetterskip zogenoemde waterstructuurkaarten op te

stellen en nut en noodzaak te bepalen. Het is te vroeg om nu al te spreken over afspraken met grondeigenaren.

Aanvullende vragen en antwoorden naar aanleiding van de informatieve raad van 11 december:

23. Vraag over het meten van drugsgebruik in afvalwater. Vraag naar aanleiding van.

Er is in 2023 in een week gemeten naar de hoeveelheden drugs in het afvalwater van Leeuwarden. Dit jaar is er een landelijke pilot waarbij ook gemeten wordt naar drugs in afvalwater. Deze pilot loopt tot einde 2024. Op basis van de resultaten van deze landelijke pilot wordt besloten of het onderzoek standaard moet worden uitgevoerd om het drugsgebruik te blijven meten en te vergelijken met andere steden.

24. Vraag over de het afstemmen van de vaartijden van de pontjesroute Grou.

De vaartijden van de pontjesroute zijn op de site te downloaden. [Grou Aktief](#)
[De 8 van Grou - Pontjesfietsroute Midden Fryslân](#)

De gemeente heeft geen invloed op koffiepauzes of een sanitaire stop van de vrijwilligers van de pontjes. Het is aan de vrijwilligers zelf om hun bedieningstijden af te stemmen.

25. Vraag over de klimaatscenario's [KNMI Klimaatscenario's](#) [KNMI - KNMI'23-klimaatscenario's](#)

26. Oproep verduidelijk de website over ligplaatsen. De informatie is op deze plek te vinden:
[Ligplaatsvergunning - Gemeente Leeuwarden](#)